

+ Jámy

Duchovní svaté přijímání

„Hle, stojím přede
dveřmi a tluču;
zaslechne-li kdo
můj hlas a otevře mi,
vejdu k němu
a budu s ním večeřet
a on se mnou.“

(Zj 3,20)

K „duchovnímu přijímání“

Slavíme-li eucharistii, přijímáme-li tělo a krev Páně, nepřijímáme něco, nýbrž Někoho – přichází k nám sám Pán, Ježíš Kristus ukřižovaný a zmrtvýchvstalý. On je živý.

Vzkříšený Pán přicházel k apoštolům skrytým za zavřenými dveřmi, jak nás o tom ujišťují velikonoční evangelia. On zná způsoby, jak se s námi setkat přes naši fyzickou nemožnost. On zná cesty, kudy za námi přijít navzdory všem zamčeným dveřím.

Zmrtvýchvstalý Kristus není omezen jen na své svátosti, jen na způsoby chleba a vína. Vždyť on je přítomen ve svém slově: to mluví On, když se v církvi předčítá Písmo svaté. I tehdy je přítomen, když se církev modlí a zpívá, jak to slíbil: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“

V tradici církve najdeme takzvané „duchovní přijímání“, inspirované vírou a milující touhou po uskutečnění a trvalém růstu trvalé jednoty s Kristem v jeho Duchu. Podle učení církve je toto „duchovní přijímání“ skutečným osobním setkáním s Ježíšem, neboť působí milost, kterou svátost eucharistie dává, bez vlastního – fyzického – přijímání této svátosti.

Duchovní přijímání je modlitba, ke které jsou zváni všichni, kdo z jakýchkoli důvodů nemohou přijmout Krista pod způsoby chleba a vína. Je výrazem touhy po setkání s živým Pánem, prosbou, kterou dobrý Bůh slyší a vyslyší. V této modlitbě jsme spojeni s církví, která volá: „Maranatha! Přijď, Pane Ježíši!“

R. D. Mgr. Zdeněk Drštka

(převzato z www.biskupstvi.cz)

Církev učí, že existuje trojí způsob přijímání:

- 1/ **pouze fyzické přijetí hostie**
- 2/ **fyzické přijetí s duchovním přijetím**
- 3/ **duchovní přijímání**

- První způsob duchovně neprospívá, spíš naopak.
  - Druhý je řádný a má být doprovázen snahou, aby v něm nechybělo duchovní přijetí.
  - Třetí je dostačující, i když náročnější, protože nutí opravdu se soustředit na duchovní přijímání.
-
- Prvním způsobem bychom neměli přijímat nikdy.
  - Druhým můžeme přijmout Pána Ježíše maximálně dvakrát za den.
  - Třetí způsob nás nijak neomezuje. Je to na nás, na naší lásce k Bohu a touze po Ježíši Kristu. Kardinál Špidlík např. připomíná, že se blahoslavená Agata od Kříže duchovním sv. přijímáním spojovala s Ježíšem dvěstěkrát denně.

Úkon duchovního přijímání může být:

- **SPOJEN SE SLEDOVÁNÍM NEBO POSLOUCHÁNÍM PŘENOSU MŠE SVATÉ** (ve chvíli přijímání je třeba pomodlit se modlitbu k duchovnímu přijímání, probudit touhu v srdci a pozvat Pána Ježíše).
- **VYKONÁN KDYKOLIV BĚHEM DNE**, individuálně nebo společně (může to být chvíle osobní modlitby, v rámci společné pobožnosti apod.)

Modlitba k duchovnímu přijímání

Obvyklá formule, volně podle sv. Alfonse z Liguori
(v Kancionálu č. 042)

**Pane Ježíši Kriste,
věřím, že jsi pravdivě a skutečně
v Nejsvětější svátosti přítomen
jako Bůh a člověk.
Věřím, že mě miluješ.
Také já tebe chci dokonale milovat,
ale co mohu, Pane, bez tebe?
Ty jsi, Bože, má síla. Toužím po tobě.
A protože tě právě nyní
nepřijímám v oltářní svátosti,
prosím, přijď ke mně aspoň duchovně
a učiň si u mě příbytek.
Pane, zůstaň se mnou a nedopusť,
abych se od tebe odloučil. Amen.**

Duchovní přijímání

***Každá touha
se má v příhodném okamžiku
projevit skutkem***

Někdo četl v modlitební knize návod k duchovnímu svatému přijímání. Zdálo se mu to na první pohled divné. Copak nemá být každé přijímání duchovní? Jistěže má, ale výraz dostal po tridentském sněmu specifický význam.

Tridentský sněm mluví o trojím způsobu přijímání: svátostně, duchovně, svátostně i duchovně zároveň. I středověcí autoři mluví o „duchovním jídle“, ale rozumějí tomu výrazu velmi široce: jí tělo Kristovo, kdo je spojen milostí s Vykupitelem. Protože je však eucharistie hlavní zdroj milosti, každé rozmnožení milosti má nějaký vztah k svatému přijímání. „Kdo v duchu církve věří,“ píše sv. Tomáš Akvinský, „ten podle úmyslů církve také touží po eucharistii a také přijímá.“

Podle dnešního způsobu mluvy patří k duchovnímu svatému přijímání na prvním místě touha. Sv. František Saleský píše: „Nemůžete-li mít to štěstí, že byste mohli přijímat skutečně při mši svaté, přijímejte alespoň srdcem a duchem, spojte se s životodárným tělem Spasitelovým alespoň touhou.“

Je to touha po eucharistii. Nenazýváme tedy dnes „duchovním přijímáním“ každou touhu po větší milosti a spojení s Bohem. Je to touha oživená láskou. Předpokládá tedy stav milosti, tak jako bychom měli přistoupit k přijímání skutečně. Je to touha vědomá.

Náznaky této zbožnosti čteme už u sv. Augustina. Kdo touží po dokonalosti, touží i po onom „chlebu z nebe“. Mojžíš a Áron

jedli jenom manu, která je symbol eucharistie. „Protože však chápali ten viditelný chléb duchovně, duchovně po něm lačněli, duchovně ho okusili a duchovně se nasýtli.“ Čteme, že nezemře, kdo jí tento chléb (srov. Jan 6, 51). Toto jídlo je podle sv. Augustina především jedení duchovní, „v srdci a ne zuby“. Rozlišuje se svátost, nakolik jde o viditelný úkon, a její síla (virtus sacramenti). Ty dvě věci se dají od sebe oddělit.

V tomto duchu mluví často středověcí autoři. Někomu se může dostat účinku svátosti (res sacramenti), i když navenek svátost nepřijal. „V církvi je dvojí přijímání těla Kristova,“ píše Alger z Lutychu, „jedno je tělesné, druhé duchovní, jedno ústy, druhé srdcem.“

Protože našli oporu v Tridentském sněmu, propagují duchovní svaté přijímání známí autoři: sv. Terezie, sv. František Saleský, Ludvík de Ponte, Rodriguez, sv. Alfons z Liguori a mezi moderními např. W. Faber.

Teologicky se tato pobožnost opírá o dvě základní pravdy. Věříme, že hlavní zdroj nadpřirozeného života je v eucharistii. Živ bude jen ten, kdo „jí toto tělo“ (Jan 6, 51). Věříme však i v účinnost vnitřní touhy po dokonalosti. Toto přání může nahradit i vnější svátostný úkon. Touha žít, píše P. de la Taille, je už životní úkon. Najde Krista, kdo ho hledá.

O sv. Anděle z Merici se dočteme, že přijímala často v duchu, protože jí zakazovali chodit denně na mši svatou. Dosvědčuje, že přitom cítila tolik milostí, jako kdyby byla v kostele. Teologové však rozlišují dvojí užitek svátosti: ten, který působí sama svátost (ex opere operato), a ten, který závisí na vnitřní dispozici, připravenosti toho, kdo přijímá (ex opere operantis).

Pro přijímání, které je pouze duchovní, jde ovšem o ten účinek druhý. Neznamená to, že by se dala přijatá milost matematicky

dělit a počítat. „Může se stát,“ píše de Ponte, „že dostanete tolik milostí, kolik jich dostane kněz ve svátostném přijímání, budete-li přijímat duchovně s velkou touhou.“ Aby tato touha byla účinná, je ovšem potřeba, jak říká Rodriguez a jiní, abychom byli ve stavu posvěcující milosti.

Jak tedy přijímat duchovně? Následování Krista píše: „Zbožný člověk může každý den i každou hodinu s užitkem a bez zábrany přistupovat k duchovnímu přijetí Krista.“ Faber uvádí, že blahoslavená Agata od Kříže se tak spojovala s Ježíšem až dvěstěkrát denně a že by byla zamřela touhou po eucharistii, kdyby ji byl zpovědník tuto pobožnost nenaučil.

Nejvhodnější okamžik k tomu je ovšem při večeři Páně, které jsme přítomni a sami nepřijímáme. Připravujeme se v duchu stejně, jako kdybychom šli ke stolu Páně. Spojení svátostným symbolem však nahradíme, jak píše Scaramelli, „poutem trpělivé a mírné lásky“.

Není proto radno tuto pobožnost podceňovat, ale také ne upřílišňovat. Každá touha se má v příhodném okamžiku projevit skutkem. Přijímání duchovní se doplňuje přijímáním svátostným. V tom smyslu je pravdivé přirovnání, které uvádí sv. Alfons z Liguori o „zlatých nádobách“, které značí přistupování ke stolu Páně, a o „nádobách ze stříbra“, které mají znamenat přijímání duchem.

Kardinál Tomáš Špidlík

převzato z www.radiovaticana.cz

Duchovní svaté přijímání v praxi

V římskokatolické církvi má duchovní svaté přijímání velmi dlouhou tradici sahající až do raného křesťanského středověku. Bylo hojně doporučováno mnoha světci a učiteli duchovního života, např. sv. Janem Vianneyem, sv. Terezií z Ávily nebo sv. Josemaríou Escrivou. K duchovnímu svátému přijímání existují také mnohé modlitby, své vlastní texty vytvořili například sv. Alfons Maria z Liguori (jeho verze je patrně nejrozšířenější), kardinál Rafael Merry del Val. O duchovní svaté přijímání, chápané jako „stálou touhu duše po eucharistii“, se taktéž zasazoval sv. papež Jan Pavel II. v encyklice *Ecclesia de Eucharistia*.

Duchovní svaté přijímání je učiteli duchovního života kromě jiného doporučováno v situacích, kdy člověk z nějakého důvodu eucharistii svátostně přijmout nemůže. Výhodou duchovního přijímání je taktéž to, že jej věřící, na rozdíl od svátostného přijímání, smí vykonat, kolikrát za den chce.

Podle odpustkového řádu katolické církve získává částečný odpustek ten, „kdo v sobě probudí duchovní přijímání (víru, lásku a touhu po přijímání), jakoukoli formou zbožnosti“.

(Před 2. vatikánským koncilem byly uděleny odpustky 60 dní při užití formule sv. Alfonse, dnes se dělení částečných odpustků na dny nepoužívá.)